

Beslutningsforslag nr. B 30. Fremsat den 16. april 1998 af Christine Antorini (SF), Anne Baastrup (SF), Aage Frandsen (SF) og Jes Lunde (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om nedsættelse af en kommission for de videregående uddannelser

Folketinget opfordrer regeringen til at nedsætte en kommission til at udarbejde forslag til et dansk system for de videregående uddannelser.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en delvis genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 110, folketingsåret 1997-98, 1. samling, jf. Folketingstidende 1997-98, 1. samling, Tillæg A side 3568-3570.

Det danske universitetssystem er opbygget efter en tysk tradition fra forrige århundrede. Det er en tradition, der var meget velegnet, da det kun var en lille del af befolkningen, der fik en universitetsuddannelse, og da verdens viden ikke var større, end at den samlede viden om et fag i det store og hele kunne rummes i en 5-6-årig uddannelse.

Disse forudsætninger er nu ændret totalt. En meget stor del af befolkningen tager nu en videregående uddannelse, og det er regeringens målsætning, at andelen øges til 50 pct. Præsident Clinton taler endda om, at 80 pct. af den amerikanske befolkning skal tage en videregående uddannelse.

Samtidig er verdens viden inden for de enkelte fag nu så stor, at ingen mennesker kan rumme den samlede viden. For at kunne begå sig som forsker er det i dag nødvendigt at tage en særskilt forskeruddannelse efter kandidatgraden.

Det giver sig selv, at det ikke er muligt at rumme størstedelen af befolkningen inden for de nuværende universitetsrammer. Der er heller intet, der tyder på, at størstedelen af befolkningen skulle have noget ønske om gå ind i en lang universitetsuddannelse. Det store søgningspres ligger på mellemlange uddannelser med jobmuligheder. Et andet stort søgningspres kommer fra folk med en mellemlang uddannelse, der efter nogle år i job ønsker at uddanne sig videre.

Derfor må de videregående uddannelser organiseres, så det er muligt at tage en mellemlang uddannelse og derefter enten umiddelbart eller efter nogle år på arbejdsmarkedet læse videre til kandidat og eventuelt ph.d., hvis lysten og evnerne er til stede.

Samtidig skal universiteterne og de videregående uddannelser, der findes uden for universiteterne, udgøre et langt mere sammenhængende system, så folk fra de mellemlange videregående uddannelser kan fortsætte på universiteterne i Danmark eller i udlandet. I denne forbindelse skal de videregående uddan-

nelser uden for universiteterne have ret til at give bachelortitlen, hvis uddannelsen ved en evaluering findes at være på niveau med den tilsvarende bacheloruddannelse i vore nabolande.

At folk med mellemlange uddannelser får bachelortitlen, betyder naturligvis ikke, at de får ret til at læse videre til kandidat inden for et hvilket som helst fag. De nuværende bachelorer kan jo også kun læse videre til kandidat inden for det fag, de har bachelorgraden i. Men til alle mellemlange uddannelser på bachelorniveau skal der udvikles kandidatstudier, der ligger i direkte forlængelse af deres hidtidige uddannelse, ligesom der skal gives merit for den uddannelse, folk har fået, hvis de vælger et kandidatstudium inden for et nærtliggende fag. I alle tilfælde skal der være gode muligheder for at tage suppleringsfag, så muligheden for at læse videre til kandidat bliver reel, også selv om det betyder, at den samlede studietid bliver forlænget. De nuværende blindgyder i uddannelsessystemet skal simpelt hen fjernes.

For nogle år siden gennemførtes der fra politisk hold en reform af uddannelsessystemet, så vi gik fra det traditionelle system med kun én grad - kandidatgraden - til et tregradssystem: bachelor, kandidat, ph.d. Reformen blev fra universiteternes side opfattet som noget, der blev påtvunget dem udefra, og resultatet er, at vi ikke i dag har et organisk sammenhængende universitetssystem, der både på universiteterne og uden for opleves som selvfølgelig. Resultatet er også, at mens den traditionelle grad - kandidatgraden - efter alt at dømme stadig væk er fagligt stærk i en international sammenligning, gælder det ikke de nye grader - bachelor og ph.d.

Regeringens redegørelse om det 21. århundredes uddannelsesinstitutioner, der netop forudsætter en større integrering mellem universitetsuddannelserne og de øvrige mellemlange uddannelser, opfattes i vide dele af universitetsverdenen som endnu et anslag mod universiteternes dyd.

Det har skabt et dilemma. Politikerne skal sikre, at uddannelsessystemet udvikler sig, så det passer til det 21. århundrede og ikke til det 19. Men politikerne kan

ikke udforme en ph.d.-uddannelse i religionshistorie. Det kan kun faget selv.

Derfor er det nødvendigt, at universiteterne spiller med i højere grad, end det hidtil har været tilfældet. Derfor foreslås nedsat en kommission, der skal gennemtænke vores videregående uddannelsessystem under nutidens vilkår. Et forslag, der kommer fra en sådan kommission med et stort islæt af universiteternes egne folk, vil have langt større chancer for at blive accepteret end politiske forlig, der opleves som udefra kommende påfund.

En sådan kommission må nødvendigvis arbejde

nogle år. Men mange beslutninger kan ikke afvente resultatet af arbejdet. Derfor må reformarbejdet fortsætte, mens kommissionen arbejder, også selv om reformerne vedrører netop de forhold, som kommissionen drøfter. Derved skabes der også et pres på kommissionen til at blive færdig i rimelig tid.

Kommissionen bør sammensættes af ledere, ansatte og studerende på universiteterne, repræsentanter for de mellemlange videregående uddannelsesinstitutioner og for aftagerorganisationer. Kommissionen bør derudover kunne inddrage international ekspertise.

Skriftlig fremsættelse

Christine Antorini (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en kommission for de videregående uddannelser.

(Beslutningsforslag nr. B 30).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.